

Onze school van toen – de Abraham Hansschool

Toen ik in 1929 als leerling voor het eerste studiejaar van de 'Gemeentelijke Jongensschool' langs de ingang van de Molenstraat het statige schoolgebouw binnenstapte, begon voor mij een nieuw leven voor zes studie jaren waaraan ik nu, bijna 75 jaar later, nog steeds met plezier terugdenk.

Driekwart eeuw is een lange tijd en er is in die periode, zoals overal en in alles, ook in de Kontichse gemeenteschool heel veel veranderd. Niet alleen is ze thans ook toegankelijk voor kleuters en meisjesleerlingen, maar ook haar naam veranderde, we spreken nu van de 'Abraham Hansschool'.

Het was de tijd van in verhouding weinig leerkrachten en dichtbevolkte klassen. Aan de toen enige jongensschool van gans het dorp, ontsnapte enkel die kleine groep Kontichse scholieren die door hun ouders naar een pensionaat werd gezonden en de weinigen die vanaf prille ouderdom reeds elders, meestal in Antwerpen, in een voorbereidende afdeling van een middelbare school lager onderwijs gingen volgen.

Ik herinner mij nog zeer goed onze gemeenteschool van toen. In haar hoofdgebouw in de Molenstraat beschikte ze over acht klaslokalen, vier op het gelijkvloers en vier op de verdieping. Na het vierde studiejaar moesten de leerlingen verhuizen naar een nu reeds lang verdwenen complexje van drie klaslokalen met speelplaats, hangar en schooltuin, gelegen op de hoek van de Antwerpsesteenweg en de Hofstraat. Men noemde het '*de school van de Zeven Huizen*'. Ook ik heb er nog school gelopen. De schooltuin was achter de hangar en de speelplaats naast de Hofstraat, destijds nog een assenweg. In die schooltuin kregen de leerlingen van de toen nog bestaande '*vierde graad*' (7de en 8ste leerjaren) 'zogezegd' land- en tuinbouwonderricht.

Tussen de toen enige ingang van de school aan de Molenstraat en de grote traphal was een dubbele houten binnenpoort met ronde houten stijlen, waarnaast aan de muur een bel met trekker hing. Die tussenpoort werd door schoolbestuurder De Belder - die in mijn eerste leerjaar juist hoofdonderwijzer Moers was opgevolgd - nadat hij met zijn fameuze handbel het begin der lessen had aangekondigd, steevast op slot gedaan, zodat de onverlaat die te laat kwam, moest bellen om de school binnen te geraken en niet verplicht te zijn om '*haagschool*' te houden. Dan kwam de imposante figuur van De Belder uit zijn bureau boven de ingang de grote trap afgedaald, waarna de telaar, na een sermoen met een stem als een klok, naar zijn klas kon afdruipe.

In de traphal leidde een dubbele deur met bovenbeglazing naar de speelplaats. Daar was een glazen koepel langs de twee klaslokalen van het ondiepste gedeelte van de bouw. Rechts van de speelplaats was een afdak met grijze pannen, waaronder ook het kolenhok en in de scheidingsmuur een poortje waardoor de bestuurder van uit de tuin van het naastliggende schoolhuis de speelplaats kon bereiken.

De kleintjes van de eerste leerjaren moesten gaan spelen, via een lattenpoortje in de muur, op een twee trapjes lager gelegen aarden terreintje achter de grote speelkoer. Het was daarvan afgescheiden door de *pissijntjes* en de hokjes met plank met een gat er in, afgesloten met kleine deurtjes, onder en boven open. Die primitieve toiletten waren evenwijdig met het schoolgebouw opgericht. Naast dit speelterreintje was de diepe tuin van het schoolhuis, die langs de Nieuwstraat tot aan de Schoolstraat reikte. In die tuin stonden enkele fruitbomen, waarvan de appelen en

peren, door afwezigheid van een serieuze afsluiting, voor sommige durvende bengels uit de hogere klassen in het najaar wel eens verleidelijk waren.

Het was ook de tijd toen er in het midden van elk klaslokaal bij wintertijd nog een reuzengrote zwarte kachel met blikken buis naar de schouw, werd gestookt. Daarop konden de *'ineters'* dan 's middags hun geëmailleerde ijzeren koffiebusjes opwarmen. Die kachel werd samen met de kolenbak van de soms al te drieste knapen afgeschermd door een zwarte ronde ijzeren plaats op pootjes, waaronder de klompdraggers dan indien nodig hun natte klompen konden drogen.

Buiten de zware eikenhouten schoolbanken met hun witte porseleinen inktpot, het zwarte bord en het witte krijtje van de meester, hadden deze klaslokalen, naast het grote telraam, de prenten van gewijde en vaderlandse geschiedenis aan de muur, de leien en griffels, en in de hogere klassen enkele landkaarten en het schab met de tinnen en blikken inhoudsmaten, plus enkele summiere leerboekjes, niet veel meer te bieden. Behalve dan de harde stokmeter van de meester, die soms niet enkel en alleen werd gebruikt om aanschouwelijk voor te stellen hoeveel dm en cm er in een meter gaan.

En alhoewel het schoolgebouw aan de Molenstraat, zelfs met een nu verdwenen open torentje op het hoge schaliëndak, er aan de buitenkant wel prestigieus uitzag, aan het fraaie uitzicht van de binnenkant werd toch niet zoveel aandacht besteed en vond men het voldoende plafonds en muren om de zoveel jaren met een borstel witkalk op te fleuren.

Maar aan de andere kant hadden we dan toch onze prachtige speelkoer, met bakstenen op hun kant bevloerd en met haar vier stoere okkernotenbomen die er tijdens de herfst de spanning inhielden en de leerlingen bij het begin van iedere speeltijd letterlijk naar buiten deden stormen om te zien of schoolbestuurder De Belder, die deze bomen als zijn persoonlijke eigendom beschouwde, geen nootje had laten liggen. Wat echt niet dikwijls gebeurde en wij verdachten hem er van een systeem gevonden te hebben waardoor tijdens de speeltijd de bomen praktisch geen noten lieten vallen en dat hij zijn bel, die het hernemen van de lessen aankondigde, dan een beetje té vlug gebruikte om de speelpauze wat in te korten. En o wee de durver die tijdens de speeltijd of na het einde van de school een schoen of klomp naar de okkernoten waagde te werpen!

Wie thans langs onze gemeenteschool wandelt en al die later opgetrokken nieuwe klaslokalen, feestzaal, refter, turnzaal en conciërgewoning aan de Nieuwstraat en de Schoolstraat bekijkt, herkent nog onmogelijk de vroegere school van 75 jaar geleden. Gelukkig is de statige bouw aan de Molenstraat aan de buitenkant vrijwel intact gebleven.

Veel van mijn Kontichse generatie- en schoolgenoten die nog eens langs het oudste schoolgebouw wandelen, zullen dan ongetwijfeld met een vleugje nostalgie terugdenken aan de lang vervlogen gelukkige schooljaren van hun jeugd in onze school van toen.

Wie toch nog een vleugje nostalgie van onze vroegere scholen wil herkennen, kan in het museum in kast M05 enkele voorwerpen uit het schoolleven van ^toen bewonderen.

Fons Hermans.